Öppet brev 3 till Enhetschef Sofia von Malortie Socialstyrelsen

Svar: Socialstyrelsens roll i den katastrofala situationen med unga som tar överdoser av amfetaminpreparat (ADHD-droger) i suicidalt syfte

23 november 2024

Bästa Sofia,

Förra året fick alltså 305 barn och unga (10-19) köras till akuten efter överdoser av ADHD-droger i suicidalt syfte. Det högsta antalet någonsin. 251 av fallen (82 %) var unga kvinnor. För de 155 fall som tagit ADHD-drogen Elvanse upprättade Läkemedelsverket 145 formella biverkningsrapporter om just överdoser i suicidalt syfte.

Socialstyrelsen vill inte lyssna, vill inte svara på frågor om den katastrofala situationen. Man blundar och låtsas som att den inte finns.

Man säger: ”Som jag skrev i mitt svar till dig så ligger frågan utanför Socialstyrelsens uppdrag. Det handlar om farmakovigilans, och är Läkemedelsverkets uppdrag. Myndigheten kan inte svara på frågor som det inte ligger inom myndighetens uppdrag att utreda.” (Socialstyrelsens enhetschef Sofia von Malortie, 18/11-24)

Jag tror att många som läser det här håller med om att det är ett arrogant svar. Ett svar som indikerar att myndigheten inte är intresserad av dessa allvarliga skador på barn och unga. Ett svar som visar att man inte tar ansvar för sina egna behandlingsrekommendationer, och vad dessa lett till.

Socialstyrelsens rekommendationer om behandling med ADHD-droger gör att Sverige, *med en skenande förskrivning*, nu ligger i världstoppen för bruk av dessa preparat. Rekommendationerna går emot vad FN:s barnrättskommitté kommit fram till i sin granskning av barnkonventionens tillämpning i Sverige, och faktiskt också emot vad godkännandet av dessa narkotiska preparat stipulerar. Allt det här vet Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen och de experter med intima finansiella band till läkemedelsbolag, som utformat rekommendationerna, har ett direkt ansvar för att så många barn och unga fått köras till akuten efter överdoser av ADHD-droger.

Jag tror att myndighetspersoner, politiker och andra läsare av det här ser den här informationen som *tillräckligt* allvarlig, för att tycka att Socialstyrelsen *själv* – inte undertecknad – borde höra av sig till Läkemedelsverket, om ett samarbete runt *omedelbara* åtgärder för att hantera situationen.

Det går bra att höra av sig till professor Rickard Ljung på Läkemedelsverket för att verifiera mina uppgifter. Jag är säker på att socialminister Jakob Forssmed också vill veta vilka omedelbara åtgärder som Socialstyrelsen och Läkemedelsverket vidtar. Socialutskottets Christian Carlsson vill garanterat också få information om saken.

Jag hoppas inte behöva informera Socialstyrelsen när året är slut, att antalet fall i det här området nått en *ännu* högre nivå, utan att myndigheten vidtagit några åtgärder.

Vänliga hälsningar

Janne Larsson
skribent/ researcher

Öppet brev till Enhetschef Sofia von Malortie Socialstyrelsen

Svar: Socialstyrelsens roll i den katastrofala situationen med unga som tar överdoser av amfetaminpreparat (ADHD-droger) i suicidalt syfte

11 november 2024

Bästa Sofia,

Tack. Men jag måste se ditt besked nedan som ännu ett försök att vifta bort Socialstyrelsens roll vad gäller den katastrofala situationen med allvarligt skadade barn och unga.

Du svarar inte ens på den enklaste och mest avgörande frågan:

Vad vet Socialstyrelsen om vad hände med dessa barn och unga när de skrevs ut från akuten och kom på återbesök till sin förskrivande psykiatriker?

Det är riktigt allvarligt.

> **Från:** von Malortie, Sofia
> **Skickat:** den 11 november 2024 07:46
> **Till:** janne.olov.larsson@telia.com
> **Kopia:** Registrator Kunskapsstyrning HS; KHS-ACS Funktionsbrevlåda
> **Ämne:** SV: Socialstyrelsens roll i den katastrofala situationen med unga som tar överdoser av amfetaminpreparat (ADHD-droger) i suicidalt syfte Dnr 3.2-88096/2024-3
>
> Hej Janne!
>
> Tack för dina frågor.
>
> Dina frågor handlar om godkända läkemedel där man har utvärderat effekt och säkerhet för den användning de är avsedda för. Socialstyrelsens uppdrag omfattar inte att utvärdera det du frågar om. Det är så kallad farmakovigilans, och är Läkemedelsverkets uppdrag. Därför ber jag dig att vända dig till dem i stället.
>
> Vänliga hälsningar
>
> .....
>
> **Sofia von Malortie**
> Enhetschef

Det här är ett *Öppet brev* och jag tror att alla som läser det mycket väl förstår att jag, som du mästrande förklarar ovan, vet vad ”farmakovigilans” betyder, och att uppgifterna nedan på ett tydligt sätt visar att jag inte behöver vända mig till Läkemedelsverket om det här.

Socialstyrelsen är **Kunskapsmyndigheten**; Socialstyrelsen ger ut behandlingsrekommendationer om det som kallas ADHD; myndigheten förväntas i samverkan med andra berörda myndigheter följa upp vad rekommendationerna om amfetaminpreparat till unga lett till.

Jag utmanar nu dig och Socialstyrelsen att redovisa vad ni *faktiskt vet*, det är ju ett återkommande nummer när journalister hör av sig till myndigheten om en negativ omständighet, att de får budskapet: ”vi följer utvecklingen noga”.

Så vad vet Socialstyrelsen om de 305 barn och unga som förra året fick köras till akuten efter att ha tagit överdoser i suicidalt syfte av ADHD-droger?

Jag ser fram mot ett tydligt och uppriktigt svar på frågan.

Vänliga hälsningar

Janne Larsson
skribent/researcher
janne.olov.larsson@telia.com

Öppet brev till Enhetschef Sofia von Malortie Socialstyrelsen

Socialstyrelsens roll i den katastrofala situationen med unga som tar överdoser av amfetaminpreparat (ADHD-droger) i suicidalt syfte

25 oktober 2024

Bästa Sofia,

Jag vill återknyta till den gång för 10 år sedan när du och Socialstyrelsen för första gången fick information om alla de barn och unga som fått köras till akuten efter att ha tagit överdoser i suicidalt syfte (i självmordssyfte/självdestruktivt syfte).

Du *avfärdade* då den för myndigheten *ytterst opassande* informationen och så utvecklade det sig till den katastrofala situation vi nu ser. Ja, informationen var ytterst opassande för Socialstyrelsen, då myndigheten just var i färd med att ta fram ny rekommendationer om behandlingen av ADHD. I detta lät myndigheten sig styras av ”experter”, med intima band till läkemedelsindustrin, som *utvidgade behandlingsrekommendationerna för ADHD så att centralstimulantia till och med kunde skrivas ut direkt, utan föregående psykosociala åtgärder.* Socialstyrelsen gick med dessa rekommendationer också emot FN:s barnrättskommittés samtida krav angående förskrivningen av centralstimulantia till barn i Sverige. Resultatet är den skenande förskrivning av psykostimulantia som vi ser idag, och som Socialstyrelsen i nuet driver till än högre höjder.

Vi kan utifrån det här säga att Socialstyrelsen har ett stort ansvar för situationen att 305 barn och unga (10-19) förra året fick köras till akutmottagningar efter att ha tagit överdoser av ADHD-preparat i suicidalt syfte. Det högsta antalet någonsin.

I april 2014 fick du Sofia, som Socialstyrelsens projektledare, av undertecknad information om det *hundratalet* barn och unga som tagit överdoser av ADHD-preparat i självdestruktivt syfte. Du visste inget om saken, men sträckte dig så långt som att ringa Giftinformationscentralen – *för att sedan smidigt vifta bort de opassande uppgifterna*. Du skrev, och jag klipper in mailet från den 11 april:

Hej Janne!

Vi har tyvärr inga handlingar om förgiftningsfall. Jag har talat med Giftinformationscentralen, som menar att statistiken över antalet frågor inte går att jämställa med antalet fall. Ett förgiftningsfall kan exempelvis generera många frågor till Giftinformationscentralen.

> ”Vi har tyvärr inga handlingar om förgiftningsfall. Jag har talat med Giftinformationscentralen, som menar att statistiken över antalet frågor inte går att jämställa med antalet fall. Ett förgiftningsfall kan exempelvis generera många frågor till Giftinformationscentralen.” (Sofia von Malortie 11 april 2014)

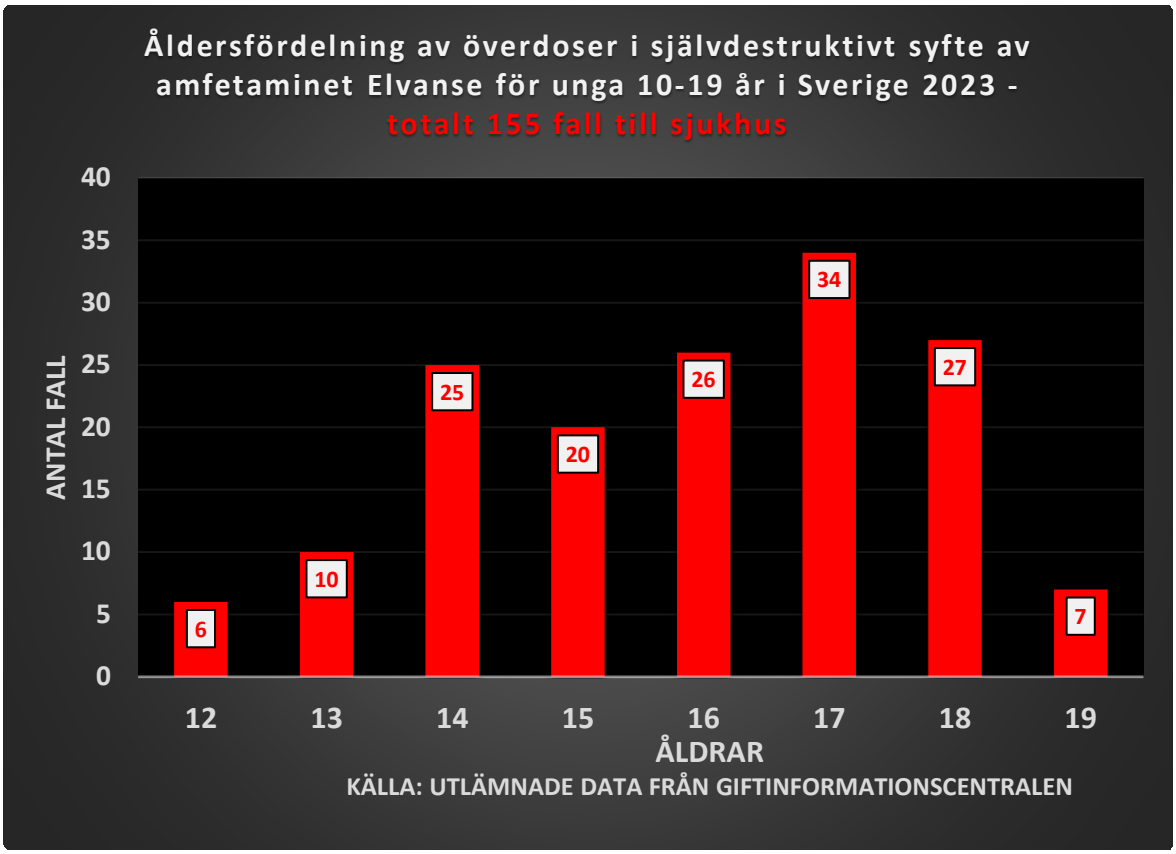
Så kan det gå när man inget vill veta, när data inte passar in i den förutbestämda agendan, och när man snabbt och effektivt vill försöka gömma en uppblossande skandal.

Och Socialstyrelsen har fortsatt på vägen att inget vilja veta om det här, medan antalet barn och unga som fått köras till sjukhus stadigt ökat, i takt med att förskrivningen skjutit i höjden.

Informationen som du gav Sofia var falsk. Det går nämligen alldeles utmärkt att, med bara *lite* ansträngning, från de data som inkommer till Giftinformationscentralen (GIC), ta fram data om antalet *unika* fall.

Och vi tar ett hopp till nuet, och visar vad Socialstyrelsens osynliggörande av de barn och unga som skadats lett till idag.

Så här såg det ut förra året för det storsäljande amfetaminet Elvanse. Vi ser att **155 barn och unga fick köras till akuten efter att ha skadat sig själva med amfetaminet.**

Vi kan vidare från utlämnade data från GIC se att totalt 305 barn och unga (10-19) förra året fick köras till akutmottagningar efter att ha tagit överdoser av ADHD-preparat (alla kategorier) i suicidalt syfte.

Har jag med det ovanstående bevisat för Socialstyrelsen att man *kan* veta hur många enskilda, unika fall som tagit överdoser av dessa ADHD-preparat i syfte att skada sig själva?

Om inte går det alldeles utmärkt för Socialstyrelsen, och för den delen de journalister och politiker som *vill veta* något om saken, **att begära ut de 145 biverkningsrapporter om överdoser i självdestruktivt syfte (10-19 år) av Elvanse som Läkemedelsverket upprättat, baserade på data från GIC.**

Så långt har vi kommit Sofia från ditt avfärdande av de opassande uppgifterna 2014.

Frågan är nu bara: Vad ska Socialstyrelsen göra den här gången?

Det står ju klart att myndigheten gjort lika lite i nuet för dessa barn och unga, som man gjorde 2014. Skulle journalister eller politiker ställa frågor till Socialstyrelsen om det här skulle man troligtvis få veta att myndigheten ”noga följer utvecklingen”.

Inget kunde vara längre från sanningen.

Du får gärna motbevisa mig Sofia genom att svara på dessa frågor:

1. Vad vet Socialstyrelsen om vad hände med dessa barn och unga när de skrevs ut från akuten och kom på återbesök till sin förskrivande psykiatriker (det är sant, *alla* tog inte av sin *egen* medicin)?

2. Sattes det ADHD-preparat (som de tagit överdos av) ut, och i så fall vad hände med det suicidala beteendet (det vi kallar dechallenge)?

3. Fick barnen/de unga *samma* ADHD-preparat igen, och i så fall vad hände med det suicidala beteendet (det vi kallar rechallenge)?

4. Fick barnen/de unga andra psykofarmaka *i tillägg* till ADHD-preparaten i syfte att hantera självdestruktiviteten (som psykiatrins tyngsta droger, neuroleptika)? Vad hände?

Kan Socialstyrelsen motbevisa mina uppgifter om det fullständiga osynliggörandet av dessa barn och unga, och ge specifika och relevanta svar på frågorna ovan?

Vänliga hälsningar

Janne Larsson
skribent/researcher
janne.olov.larsson@telia.com